

ارتباط بین دانش دیدگاه جنسی و سبکهای دلبستگی با رضایت زناشویی در دانشجویان دارای همسر

رقیه علیمردانی^۱، سمانه پوراحمدی^۲، زکیه رجایی پور^۳

^۱ کارشناس ارشد مشاوره

^۲ کارشناس ارشد مشاوره خانواده

^۳ کارشناس ارشد مشاوره

نام نویسنده مسئول:

رقیه علیمردانی

چکیده

مقدمه: خانواده یک نهاد مهم اجتماعی است که رضایت و صمیمیت زوجین در شکل گیری و تداوم آن نقش بسیار مهمی دارد، در این بین عوامل متعددی با کارکردی که دارند بر رضایت و صمیمیت زوجین اثر گذار هستند. **هدف:** پژوهش حاضر به منظور بررسی ارتباط بین دانش و نگرش جنسی و سبکهای دلبستگی با رضایت زناشویی در دانشجویان متأهل انجام گرفته است. **روش:** روش تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی و رگرسیون می باشد که به روش نمونه گیری در دسترس تعداد ۱۵۰ (۶۰ مرد- ۹۰ زن) نفر از دانشجویان متأهل دانشگاههای مشهد انتخاب و مقیاس دانش نگرش جنسی، پرسشنامه سبکهای دلبستگی سیمپسون و پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (ENRTCH)، پاسخ دادند. **یافته ها** نشان داد که بین دانش و نگرش جنسی با رضایت زناشویی و سبکهای دلبستگی با رضایت زناشویی ارتباط معنادار مثبتی وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد دانش و نگرش جنسی و سبکهای دلبستگی هر یک به تنهایی رضایتمندی زناشویی را در دانشجویان متأهل پیش بینی می کنند. **نتیجه گیری:** می توان به کمک دانش و نگرش جنسی و سبکهای دلبستگی، رضایت زناشویی را پیش بینی کرد و بر پایه این الگو می توان یک رویکرد پیشگیری از طلاق و درمان زناشویی را پایه ریزی کرد و یافته های این پژوهش را در محیط های بالینی برای کمک به افراد دارای مشکلات زناشویی به کار برد.

واژگان کلیدی: دانش و نگرش جنسی، سبک دلبستگی، رضایت زناشویی، دانشجویان متأهل.

مقدمه

یکی از نهادهای مهم اجتماعی که به لحاظ اهمیت، نقش و کاربردهای مختلف، مورد توجه علمای مذهبی، اخلاقی و صاحب نظران تعلیم و تربیت، جامعه شناسی و روان شناسی قرار گرفته است، نهاد خانواده می باشد (بیابانگرد، ۱۳۷۸) لذا اهمیت شناخت و بررسی عواملی که سبب قوام و استحکام این نهاد اجتماعی می گردند، می تواند گامی مفید در راستای ارتقای سطح فرهنگ جامعه باشد. یکی از مهمترین عواملی که بر بقاء و دوام و رشد خانواده اثر می گذارد، روابط سالم و مبتنی بر سازگاری و تفاهم بین اعضاء به ویژه زن و شوهر است (افضلی، ۱۳۸۳). رضایت زناشویی یکی از مهمترین عوامل اثر گذار بر عملکرد خانواده می باشد. همه زوجها به دنبال آن هستند که از زندگی زناشویی خود لذت ببرند و احساس رضایت داشته باشند. رضایت زناشویی عبارت است از احساسات عینی از خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده توسط زن و شوهر موقعی که همه جنبه های ازدواجشانرا در نظر می گیرند (الیس ۱۹۸۹، به نقل از سلیمانیان ۱۳۷۳).

سبک دل بستگی یکی از عوامل شخصی است که بر همسازی و ناهمسازی زناشویی تأثیر می گذارد و به همین دلیل تحقیقات بسیاری درباره آن انجام شده است (حمیدی، ۱۳۸۲). بررسی های قبلی رضایت مندی زناشویی به طور کامل نشان می دهند که وضعیت جنسی افراد، پیش بینی رضایت مندی نمی باشند (اسمیت، ۱۹۸۵، به نقل از تابع بردبار، ۱۳۸۳).

اما پژوهشهای جدید نشان داده اند که سبکهای دل بستگی، پیش بینی کننده های قول رضایت مندی زناشویی هستند (عیدی و خانجانی، ۱۳۸۵، حمیدی، ۱۳۸۶، فینی، ۱۹۹۹، عطاری و همکاران، ۱۳۸۵). در همین راستا پژوهشها نشان داده اند که افرادی که سبک دل بستگی ایمن دارند در روابط خود با دیگران و علی الخصوص با همسر خویش، رابطه سالمتری دارند و در روابط خود پایدار بوده و رضایت بالاتری دارند (وکرلی، ۱۹۹۸، فنی و نولر، ۱۹۹۰، فنی، ۱۹۹۰).

تجارب نشان داده است که دانش آگاهی نسبت به مسائل جنسی، زندگی را تغییر می دهد و اغلب آن را بهتر می کند. اما گاهی اوقات بین آموخته های فرد و پیوند آن با زندگی شکاف وجود دارد (مستیمر، ۲۰۰۵، به نقل از یوسفی، ۱۳۸۴). از آنجا که رفتار جنسی تا حدود زیادی اکتسابی و مبتنی بر یادگیری است، نیاز به آموزش و تربیت ویژه دارد. هماهنگی و ارضاء نیازهای زوجین، برآوردن نیازهای عاطفی، داشتن مهارت های مربوط به ایجاد تفاهم و شیوه های محبت و ارضاء نیازهای جنسی زوجین می تواند باعث رضایت زوجین از زندگی مشترک و تداوم آن گردد (دانش، ۱۳۸۳). مطالعات نشان می دهند که دانش و نگرش جنسی، یعنی مجموعه معلومات، اطلاعات، دانش و آگاهی فرد در مورد جنسیت و مسائل جنسی و باورهای که در مورد فعالیتها و نقشهای جنسی وجود دارد، ارتباط معناداری با رضایت زناشویی دارند (نادری و همکاران، ۱۳۸۶، ترودل، ۲۰۰۲، شوگمن و فرانکل، ۱۹۹۶).

با توجه به مسائل گفته شده و در راستای مطالعه و بررسی عوامل و متغیرهای اثر گذار بر رضایت مندی زناشویی در افراد، پژوهش حاضر با هدف بررسی بین دانش و نگرش جنسی و سبکهای دل بستگی با رضایت زناشویی در سطح دانشجویان متأهل صورت گرفته است.

روش

شرکت کنندگان: جامعه آماری پژوهشی حاضر شامل کلیه دانشجویان متأهل شاغل به تحصیل دانشگاههای مشهد بودند، از جامعه آماری فوق نمونه ای به شیوه نمونه گیری در دسترس، به تعداد ۱۵۰ (۶۰ مرد - ۹۰ زن) نفر که متأهل بودند انتخاب شدند.

ابزار: مقیاس دانش و نگرش جنسی که توسط بشارت ساخته شده (۱۳۸۴) و دارای ۳۰ سؤال است که دو متغیر دانش و نگرش را می سنجد. پاسخ گویی به هر سؤال در مقیاس لیکرت (از ۱ تا ۵) انجام می گیرد. هر کدام از دو خرد مقیاس شامل ۱۵ سؤال می باشد که کمترین و بیشترین نمره آزمودنی در هر یک از خرد مقیاسها بین ۱۵ تا ۷۵ است. نمره بالاتر در خرد مقیاس دانش جنسی به معنای بالا بودن دانش جنسی فرد و نمره بالاتر در خرد مقیاس نگرش جنسی به معنای نگرش مثبت تر به رابطه جنسی است. پایایی این مقیاس با روش آلفای کرونباخ برای خرد مقیاس های دانش و نگرش جنسی به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۸۸ محاسبه شده است (یوسفی، ۱۳۸۴). در پژوهش حاضر نیز پایایی مقیاس برای خرده مقیاسهای دانش و نگرش جنسی با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۱ و ۰/۷۷ محاسبه شد. پرسشنامه سبکهای دل بستگی سیمپسون (۱۹۹۰)، یک مقیاس ۱۳ جمله ای است که پاسخ گویی به سؤالات در مقیاس لیکرت از «کاملاً موافق» تا «کاملاً مخالف» انجام می شود. در این ۱۳ جمله، ۵ جمله برای ارزیابی سبک دل بستگی ایمن و ۸ جمله برای ارزیابی سبک دل بستگی نا ایمن است. سیمپسون (۱۹۹۲) پایایی این پرسشنامه را بر حسب آلفای کرونباخ و اجرای مجدد در فاصله زمانی یک هفته تا دو سال حدود ۰/۷۰ برآورد کرده است. پژوهشها پایایی و اعتبار پرسشنامه فوق را تخمین کرده اند (رضازاده، ۱۳۸۱، عطاری و همکاران، ۱۳۸۴). پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (ENRTCH)، فرم کوتاه پرسشنامه شامل ۴۷ سؤال می باشد که پاسخ گویی به آن در مقیاس لیکرت ۵ گزینه ای (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) انجام می گیرد. از جمع نمرات سؤالاها، نمره های کمتر از ۳۰ نشانگر نارضایتی شدید، ۳۰ تا ۴۰ نشانگر عدم رضایت، نمره های بین ۴۰ تا ۶۰ نشانگر رضایت نسبی و متوسط، نمره های بین ۶۰ تا ۷۰ نشانگر رضایت شدید و نمره های بالاتر از ۷۰ نشانگر رضایت فوق العاده از رضایت زناشویی است. معتمدین (۱۳۸۳) روایی پرسشنامه فوق را با استفاده از همبسته نمودن با پرسشنامه

سازگاری زناشویی (FAD) = ۰/۶۵ ($P < ۰/۰۱$) به دست آورده است. در پژوهش حاضر از رش تصیف و آلفای کرونباخ به منظور سنجش پایایی پرسشنامه زناشویی استفاده شد که به ترتیب ۰/۹۶ و ۰/۹۶ به دست آمد. روش تحقیق حاضر، جزء روشهای توصیفی و از نوع تحقیقات همبستگی می باشد. روش گردآوری داده ها: تمامی آزمودنی ها پرسشنامه را تکمیل نمودند. از مجموع پرسشنامه های توزیع تعداد ۱۳۵ پرسشنامه عودت داده شده و اطلاعات مربوط به آنها نمره گذاری و بررسی بودند.

یافته ها

یافته ها به منظور بررسی رابطه بین متغیر پژوهش از روش ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۱، آمده است.

جدول ۱ نتایج ضریب همبستگی پیرسون برای متغیرهای پژوهشی

متغیر	۱۱	۲	۳	۴	۵
۱- رضایت زناشویی	۱				
۲- دانش جنسی	**۰/۸۷	۱			
۳- نگرش جنسی	**۰/۶۷	**۰/۷۰	۱		
۴- سبک دلبستگی ایمن	**۰/۹۰	**۰/۵۲	*۰/۴۸	۱	
۵- سبک دلبستگی نا ایمن	*-۰/۳۸	-۰/۱۹	-۰/۲۳	-۰/۷۰	۱

همچنین برای منظور بررسی قابلیت پیش بینی رضایت زناشویی براساس دانش و نگرش جنسی و سبکهای دلبستگی، از روش رگرسیون چند گانه به روش همزمان استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ مشاهده می شود. به دلیل اینکه سبک دلبستگی نا ایمن ارتباط منفی با رضایت زناشویی داشت وارد معادله رگرسیون نشد.

متغیرهای پیش بینی	β	R	R^2	t	p
دانش جنسی	۰/۳۱	۰/۳۱	۰/۰۹	۳/۲۱	۰/۰۰۲
نگرش جنسی	۰/۴۴	۰/۴۴	۰/۲	۵/۱۵	۰/۰۰۰۱
سبک دلبستگی ایمن	۰/۲۵	۰/۲۷	۰/۰۷	۲/۷۴	۰/۰۰۷

بحث و نتیجه گیری

خانواده به دلیل اینکه یکی از مهمترین نهادهای اجتماعی است، مورد توجه بسیاری از محققان و پژوهشگران قرار دارد. مطالعه زوجین که اولین تشکیل دهنده گان خانواده می باشند، امر مهم در درخور تدبیر و بررسی است. وجود ارتباط صمیمی و رضایت بین زن و مرد از ارکانهای مهمی است که باعث شکل گیری و تداوم خانواده می شود. در این بین عوامل متعدد با اثرگذاری خود در خانواده و میان زن و مرد، نقش کلیدی در ایجاد تفاهم و رضایت میان زوجین دارند.

پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین دانش و نگرش جنسی و سبکهای دلبستگی با رضایت زناشویی در میان دانشجویان متأهل پرداخته است. طبق یافته های پژوهشی حاضر ارتباط معنا دار مثبتی بین دانش و نگر جنسی با رضایت زناشویی و سبکهای دلبستگی با رضایت زناشویی وجود دارد. یافته های پژوهشی حاضر همسو با دیگر یافته های پژوهشی است (فینی، ۱۹۹۹، حمیدی، ۱۳۸۶، سیمپیون و رولز، ۱۹۹۸، عیدی و خانجانی، ۱۳۸۵). طبق یافته های پژوهشی رابطه مثبت و معناداری بین سبکهای دلبستگی و رضایت زناشویی وجود دارد، این مسئله بدین معناست که دانشجویانی که سبک دلبستگی ایمن دارند، از رضایتمندی زناشویی بالاتری برخوردارند و برعکس. این یافته همسو با یافته های مطالعات دیگر بیانگر رابطه مثبت بین سبک دلبستگی با رضایتمندی زناشویی دارد (حمیدی، ۱۳۸۶، فینی، ۱۹۹۹، مظاهری، ۱۳۷۹) همچنین طبق یافته های پژوهشی حاضر، دانش و نگرش جنسی و سبکهای دلبستگی هر یک به تنهایی توانسته اند تا رضایت مندی زناشویی را در دانشجویان متأهل پیش بینی نمایند این یافته همسو با دیگر مطالعات انجام شده در این رابطه به نقش پیش بینی کننده گی دانش و نگرش جنسی و سبکهای دلبستگی در رضایت زناشویی اشاره دارد.

منابع و مراجع

- [۱] افضل‌گروه، صولت (۱۳۸۳). مقایسه سازگاری زناشویی معلمان مرد دبستان های شهر اهواز بر اساس همسانی هیجان خواهی با همسرانشان با کنترل سن و طول مدت ازدواج. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهید چمران اهواز
- [۲] بیابانگرد، اسماعیل (۱۳۸۱). جوانان و ازدواج. تهران: انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- [۳] تابع بردبار، ف. (۱۳۸۳). بررسی مقایسه ای رضایت زناشویی در میان دانشجویان دختر و پسر متأهل ساکن در خوابگاه. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت مدرس.
- [۴] دانش، آذر. (۱۳۸۳). بررسی رابطه رضایت زناشویی با رضایت جنسی زوجین. چکیده مقالات. اولین کنگره آسیب شناسی خانواده. تهران.
- [۵] حمیدی، ف. (۱۳۸۶). بررسی رابطه سبکهای دلبستگی با رضایتمندی زناشویی در دانشجویان متأهل دبیری. فصلنامه خانواده پژوهی، سال سوم، شماره ۹
- [۶] حمیدی، ف. (۱۳۸۳). بررسی ساخت خانواده و سبک دلبستگی در دختران فراری و اثر بخشی خانواده درمانی و درمانگری حمایتی در تغییر آنها. رساله دکتری. دانشگاه تربیت مدرس
- [۷] سلیمانیان، علی اکبر (۱۳۷۳). بررسی تأثیر تفکرات غیر منطقی بر اساس رویکرد شناختی بر ناراضی زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- [۸] عیدی، رقیه. خانجانی، زینب (۱۳۸۵). بررسی رضایت زناشویی در سبک های مختلف دلبستگی. فصلنامه علمی-پژوهشی روانشناسی دانشگاه تبریز. سال اول، شماره ۳ و ۲.
- [۹] عطاری، یوسفعلی. سرچشمه، عباس. مهربانی زاده هنرمند، مهناز (۱۳۸۴). بررسی روابط ساده و چند گانه نگرش مذهبی، خوشبینی و سبکهای دلبستگی با رضایت زناشویی در دانشجویان مرد متأهل دانشگاه شهید چمران اهواز. مجله علوم تربیتی و روانشناسی، دوره سوم، سال سیزدهم، شماره ۱.
- [۱۰] مظاهری، م. (۱۳۷۹). نقش دلبستگی بزرگسالان در کنش وری ازدواج. روانشناسی. سال چهارم. شماره ۱۵.
- [۱۱] معتمدین، مختار (۱۳۸۳). تأثیر آموزش راهبرد های مقابله با باورهای غیرمنطقی بر اساس (رویکرد شناختی) بر این باورها و رضایت زناشویی زوج های مراجعه کننده به مرکز مشاوره خانواده بهزیستی اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- [۱۲] یوسفی، اسکندر (۱۳۸۴). رابطه بین دانش و نگرش جنسی با رضایت زناشویی در زوجین ساکن در مجتمع پژوهشگران جوان دانشگاه شهید بهشتی. پایان نامه کارشناسی ارشد.
- [13] Feeney, J. A. Noller, P. (1990). adult attachment & P.R shaver.
- [14] Feeney, J. A. (1999). Adult romantic attachment and couple relationships. In J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.) Handbook of attachment theory, research, and clinical applications. London: The Guilford Press.
- [15] Simpson, J. A. Rholes, W. S. & Nelligan, J. S. (1992). Support seeking and support giving with in coples in an anxiety provoking situation: The role of attachment styles. Journal of Personality and Social Psychology, 62(3), 434-446.
- [16] Simpson, J. A & Rholes, W.S. & Nelligan, J.S. (1998). attachment theory and close relationships. New York: Guilford Press.
- [17] Wekerle, C & Davilas, A.W. (1998) the role of child maltreatment and attachment style in adolescent relationship violence. Developmental psychology. 10.511-586.
- [18] Trudel, G (2002) Sexuality and marital life: Result of a survey. Journal of sex Research, 28, 229-249